

УДК 811.111'27

АНДРУЩАК Ольга – учениця 10-го класу, Середня загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів с. Бабин Кельменецького району Чернівецької області, Комунальний обласний позашкільний навчальний заклад «Буковинська Мала академія наук учнівської молоді», вул. Сторожинецька, 62, Чернівці, 58000, Україна (oliaandrushak@gmail.com)

ЗАПОЛОВСЬКИЙ Микола – кандидат філологічних наук, асистент кафедри германського, загального та порівняльного мовознавства, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Садова, 5, Чернівці, 58000, Україна (m.zapolovskiy@chnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0779-710X>

Scopus-Author ID: scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219452425

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.45.2>

Бібліографічний опис статті: Андрущук, О., Заполовський, М. (2021). Мовні засоби вираження імплікатур у сучасній англomовній публіцистиці. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 45, 19–29.* doi: 10.24919/2522-4565.2021.45.2.

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ІМПЛІКАТУР У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ

Анотація. У статті досліджено мовні засоби вираження імплікатур, уживаних в англomовних газетно-інформаційних текстах, та систематизовано їх за морфологічною класифікацією.

Виявлено, що найуживанішими лінгвальними засобами імплікатур в англomовній публіцистиці є оксиморонна, гіперболічна, метонімічна, евфемістична, антифразисна та метафорична імплікатури, виражені іменниками, прикметниками та дієсловами, зрідка сполучниками і часткою та які виступають засобом виразності, емоційної забарвленості тексту й підвищення інтересу читача до публікації. Виділено чотири основних типи морфологічної класифікації імплікатури: іменний, вербальний, препозиційний та змішаний.

Для досягнення мети і завдань дослідження використано такі методи: загальнонаукові, мовні, логічні, аналітичні, методи прагматичного та структурного аналізу, метод кількісних підрахунків.

Матеріал дослідження становить 75 імпліцитних висловлювань, сформованих методом вибірки із досліджень сучасних мовознавців, прикладів фразеологічних, стилістичних сполук та опрацьованих матеріалів газетної публіцистики, а саме 50 статей найпопулярніших англomовних видань *The Guardian*, *The Seattle Times*, *Washington Post*, *The New York Times*.

Ключові слова: імплікатура, імпліцитність, імпліцитна оцінка, прихований зміст, лінгвальні засоби, класифікація імплікатур, максими Принципу кооперації Г.П. Грайса.

ANDRUSCHAK Olha – Student of the 10th form of Babyn Secondary School of Kelmenets district of Chernivtsi region, Chernivtsi Territorial Department of Junior Academy of Sciences of Ukraine, 62, Storozhynetska str., Chernivtsi, 58000, Ukraine (oliaandrushak@gmail.com)

ZAPOLOVSKYI Mykola – Candidate of Philological Sciences, Assistant Professor at the Department of Germanic, General and Comparative Linguistics, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, 5, Sadova str., Chernivtsi, 58000, Ukraine (m.zapolovskij@chnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0779-710X>

Scopus-Author ID: scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219452425

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.45.2>

To cite this article: Andruschak, O., Zapolovskyi, M. (2021). Movni zasoby vyrazhennia implikatur v suchasni anhlomovni publistsystytsi [Linguistic means of implications' expression in modern English journalism]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya «Filolohiia» – Problems of Humanities. «Philology» Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 45, 19–29. doi: 10.24919/2522-4565.2021.45.2 [in Ukrainian].

LINGUISTIC MEANS OF IMPLICATIONS' EXPRESSION IN MODERN ENGLISH JOURNALISM

Summary. *In this article, we have studied linguistic means to express implications used in English newspapers' informative texts and have systemized them according to morphological classification.*

It was found out that the most commonly used linguistic means of implications in English journalism are oxymoronic, hyperbolic, metonymic, euphemistic, antiphrasis and metaphoric implications expressed by nouns, adjectives and verbs; rarely expressed by conjunctions and prepositions and are used as means of emphasis or emotional coloring of the text to increase reader's interest in publication. Four basic types of morphological classification of implications were defined. There are nominal, verbal, prepositional and mixed types of implications. It was found out that introducing implications provide emotional and expressive influence on a potential reader.

To achieve aims and objectives of the research, we used the following methods: general scientific, linguistic, logical, analytical, method of pragmatic and structural analysis, and a method of calculation.

The research material consists of 75 implicative statements formed by selective method chosen from studies of modern linguists, examples of phraseological and stylistic combinations and investigated materials of publication, such as articles of the most popular English editions "The Guardian", "The Seattle Times", "Washington Post", "The New York Times".

Key words: *implicature, implicitness, implicit assessment, hidden content, linguistic means, classification of implications, maxims of Principles of H. P. Hrais' Cooperation.*

Постановка проблеми. Характерною ознакою сучасного суспільства є постійна комунікація. Ми обмінюємося інформацією за допомогою власних висловлювань, Інтернету, соціальних мереж та засобів масової інформації. Сучасну газетну публіцистику називають другою владою, оскільки преса здатна впливати на суспільну думку та переконання. І такий вплив нерідко здійснюється засобами імпліцитності.

Імпліцитність, під якою розуміємо висловлювання з прихованим смислом, розширює інформацію, що передається контекстом, змушує читача до розумово-пізнавальної діяльності та розвитку критичного мислення, зокрема до глибшого пізнання і розуміння сказаного або навіть неказаного, такого, на яке були натяки.

Вагомими аспектами наукових досліджень є вивчення способів вираження імпліцитності та імпліцитної оцінки вітчизняних і зарубіжних науковців, а також власне виокремлення морфологічної класифікації, з'ясування емоційного та експресивного впливу застосування імплікатури на потенційного читача. Лінгвістичні та прагматичні дослідження імплікатур, зокрема в англійській газетній публіцистиці, відзначаються широким спектром не вивчених до кінця проблем, а також перспективами подальшого наукового розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мовні засоби вираження імплікатур – предмет багатьох досліджень. Цією темою свого часу цікавилися вітчизняні та зарубіжні вчені: Г.П. Грайс, М.Г. Маслюк, І.В. Іванкова, М.В. Нікітін, Г.І. Приходько, М.Б. Добровольська, Р. Келлер, Н.Є. Малова, А.М. Ерліхман, Д.Р. Фатхулова, М. Гольцова та ін. Зокрема, Н.Ю. Відінєєва та Т.В. Дубровська досліджували імплікатуру як засіб вираження прихованого змісту на прикладах матеріалів британських ЗМІ.

Уперше термін «імплікатура» запропонував британсько-американський філософ Герберт Поль Грайс. Спочатку дослідник увів дієслово *implicate*, яке означало «містити в собі натяк», а вже потім вивів із нього сам термін «імплікатура» – те, що мається на увазі, або те, що приховує зміст сказаного. Учений визначає імплікатуру як реальний смисл непрямого висловлювання і стверджує, що вона з'являється за порушення правил принципів Кооперації, та виділяє чотири його максими: 1) максимуму Якості, згідно з якою мовець має говорити тільки те, у чому абсолютно впевнений та може довести правильність своїх слів; 2) максимуму Кількості, що спонукає говорити тільки по суті; 3) максимуму Релевантності, відповідно до якої співрозмовники мають не відволікатися від теми розмови; 4) максимуму Манери або Способу, яка наголошує, що слід говорити послідовно, зрозуміло та однозначно (Grice 1991, с. 27–27).

У повсякденній комунікації ці максими часто порушуються і створюють різні типи імплікатур, які можуть бути виражені за допомогою стилістичних фігур. Так, за недотримання умов максими Кількості мовець удається до повторень, образного перебільшення або, навпаки, зменшення чи замовчування інформації. Це зазвичай відбувається під час використання таких стилістичних

фігур, як тавтологія, літота, еліпсис та апосіопеза. Утворюються тавтологічні, гіперболічні, літотичні, еліптичні імплікатури. Максима Способу полягає в ясності висловлювання своїх думок, в униканні незрозумілих пояснень, двозначності чи нелогічності. Порушуючи її, мовець використовує алюзії, перифрази, оксиморони. Так утворюються алюзивні, перифразові й оксиморонні імплікатури. Порушуючи максимуму Якості, мовець зазвичай використовує метафоричні звороти, антифразисні вирази, евфемізми, створюючи метафоричні висловлювання, так звану метафоричну імплікатуру.

Метафоричну імплікатуру досліджували українські мовознавці М.Г. Маслюк (Маслюк, 2014) та І.В. Іванкова (Іванкова, 2016). М.Г. Маслюк виділяла фразеологічні метафори як метафоричні імплікатури. На думку І.В. Іванкової, метафора є одним із найбільш виразних мовних засобів, вона завжди пов'язана з емоційною сферою, певною мірою впливаючи на читача (Іванкова, 2016, с. 93–95).

Наступним типом імплікатури, що виникає за недотримання постулату Якості принципу Кооперації Грайса, є евфемістична імплікатура. У ролі евфемістичних імплікатур як експресивно стилістичних засобів ошляхетнювання мови часто виступають фразеологізми, усталені вислови, що використовуються замість висловів із негативним оцінним компонентом (Маслюк, 2014, с. 69).

До ще одного типу імплікатури, який на відміну від метафоричних та евфемістичних імплікатур спостережено у висловлюваннях, що нібито мають позитивну оцінку й усе ж таки заперечується, М.Г. Маслюк відносить антифразисну імплікатуру. Характерними їх ознаками є іронічне переосмислення та суб'єктивна оцінка (Маслюк, 2014, с. 69).

М.В. Нікітін (Никитин, 1988, с. 15) виокремлює іронію. Гіпербола та літота також виявляються як завищення чи заниження реальної міри тієї чи іншої заявленої ознаки. У результаті спостереження за мовними фактами Г.І. Приходько (Приходько, 2001, с. 159) виділяє три типи іронії. Перший тип – ствердження наявності якоїсь властивості людини, предмета, явища, яка насправді в них відсутня. Другий тип – констатація наявності певної якості як позитивної в людини чи предмета з погляду мовця, але її оцінка є негативною. Третій тип іронії зводиться до фальшивої оцінки, оскільки стверджується не лише наявність певної ознаки в людини чи предмета, а й подається позитивна оцінка останньої, хоча загальновідомо, що ця властивість є негативною (Добровольська, 2019, с. 3).

Як стверджує українська дослідниця М.Б. Добровольська, «імпліцитність не завжди доступна для усвідомлення і спостереження, хоча присутня майже в усіх висловлюваннях. Її можна визначити як реальну форму знання, що має властивості неусвідомлюваності, невербальності та автоматизму» (Добровольська, 2019, с. 1).

Р. Келлер розглядає імплікатуру у сфері мовлення, а не мови і визначає її як можливість мати на увазі більше, ніж сказано (Keller, 1995, с. 5).

Н.Є. Малова (Малова, 2012, с. 212) стверджує, що імпліцитність – це ситуативний прийом, що відображає стан окремого комунікативного акту, не

змінюючи сенс, а лише надає додаткових оцінних характеристик. Імплицитні смисли доступні свідомості у вигляді здогадок та гіпотез, що впливають на загальні механізми сприйняття повідомлення. Сигнальними маяками розуміння імплицитної інформації виступають засоби образності, такі як метафора, епітет, метонімія, порівняння.

За дослідженнями типології імплицитності А.М. Ерліхман (Ерліхман, 2010, с. 106) у лінгвістиці існує три характерні тенденції поділу імплицитності. До першого напрямку належить класифікація Д.Р. Фатхулової, яка виділяє граматичну імплицитність, семантичну та поєднання першого й другого видів. На її думку, граматична імплицитність виникає тоді, коли пропущені один або більше членів речення (Фатхулова, 2007, с. 143–148). Другий тип імплицитності не залежить від контексту, тобто реципієнт може вивести прихований зміст із повідомлення, не спираючись на ситуативні характеристики (Ситдикова, 2002, с. 61–64). Сюди належать фразеологічний та системний еліпси, які часто використовують з метою «економії» мовних засобів.

За типологією імплікатури М. Гольцової виділяють п'ять типів імплікатур: антитезисну, антифразисну, оксиморонну, метафоричну та евфемістичну (Гольцова, 2017, с. 18–22).

У сучасній науці під впливом праць Г.П. Грайса (Grice, 1991, р. 41–57) імплікатури вивчають з позицій прагматики. Дослідники відділили конвенційні імплікатури від конверзаційних (К. Бах (Bach, 1999, р. 327–366), Е. Рольф (Rolf, 1994)); прослідкували логіку конвенційної імплікатури (Хр. Поттс (Potts, 2007)); детермінували поняття загальної дискурсивної імплікатури (С. Левінсон (Levinson, 2000)); проаналізували співвідношення імплікатур, пресупозицій та логічної форми (К. Робертс (Roberts, 2012, р. 169–221)); відділили імплікатури від інших типів імплицитної інформації (С. Кріпке (Kripke, 2012)); описали імплікативні дієслова англійської мови (Л. Карттунен (Karttunen, 2012, р. 124–131) та ін.).

Метою статті є дослідження мовних засобів вираження імплікатур, уживаних в англомовних газетно-інформаційних текстах, та їх систематизація. Для досягнення поставленої мети необхідно:

- визначити теоретичні поняття імплікатури та імплицитності на основі попередніх вітчизняних та зарубіжних мовознавчих досліджень;
- дослідити прагматичні функції імплікатури;
- здійснити лінгвальний аналіз наявної у досліджуваних текстах імплікатури;
- здійснити власну морфологічну класифікацію імплікатур;
- визначити функціональні характеристики імплікатур у сучасній англомовній публіцистиці та їхній вплив на позицію та сприйняття читачем.

Виклад матеріалу. Газети та журнали відіграють важливу роль у сучасному житті суспільства. Газетну публіцистику називають літописом сучасності, адже вона є віддзеркаленням подій і звертається до щоденних проблем суспільства: політичних, соціальних, побутових (Купрієнко, Мірущенко, 2018, с. 4).

Із опрацьованих та досліджених матеріалів англomовної публіцистики на предмет наявності імпліцитності ми виявили, що основними типами імплікатур є метафоричні, евфемістичні, антифразисні (порушення максими Якості), тавтологічні, гіперболічні, мітотичні, еліптичні (порушення максими Кількості), алюзивні, перифразові та оксиморонні імплікатури (порушення максими Способу). Найчастіше імплікатура представлена іменниками, прикметниками та дієсловами, зрідка – сполучниками та часткою. Це спонукало виділити *три основних типи морфологічної класифікації імплікатури: іменний тип* морфологічної імплікатури, до якого входять імплікації, виражені іменниками, прикметниками, числівниками та займенниками, *вербальний тип (дієслівний)* імплікації, який містить у собі дієслова, прислівники, дієприкметники та дієприслівники, а також герундій та модальні дієслова, *препозиційний тип*, представлений службовими частинами мови: прийменниками, сполучниками, частками, артиклями. Опрацювання матеріалу вможливило виділити ще один, четвертий, – *змішаний тип* імплікатур.

У статті *The dark side of Harry and Meghan's fairy-tale escape* імплікатура іменного типу: виражена засобами оксиморону – протилежними один до одного прикметниками *the dark* (темний) та *fairy-tale* (казковий); представлена за допомогою гіперболи, вираженої прикметниками та іменниками *the racist British press* (расистська британська преса), *the suffocating rituals* (задушливий етикет), рішення Гаррі та Меган оголило *family dysfunction* (родинну дисфункцію). Використовуючи метонімію, виражену іменниками у поєднанні з прикметниками *pantyhose* (жіночі колготки) та *a white dress and tiara* (біла сукня і діадема) у значенні весілля Меган та Гаррі, імплікатура представлена також іменним типом.

Антифразисна імплікатура у матеріалі часопису *The Seattle times 2020 wasn't all bad: Here are 8 small but great things that happened in Seattle* виражена прикметниками, узгодженими з іменниками належить до іменного типу.

Оксиморони у фразах статті на тему *Politicians were once held to account – now nothing stands in their way* авторства Ніка Коуена *I am not about to offer false optimism* та *Who's going to write the algorithm for the little white lie?*, а також метафора *a pair of ready-made trousers* містять у собі імплікації, виражені прикметником та іменником.

До другого типу вербальних імплікатур з опрацьованих нами статей можемо віднести такі. Британське видання *The Guardian* у матеріалі *New Covid variant in UK: spreading Christmas fear?* називає новий різновид коронавірусу B117 і закликає *to thank for cancelled Christmases* («подякувати» за скасоване Різдво), вживаючи при цьому евфемістичну імплікатуру, виражену дієсловом *to thank*.

Дієслівні імплікатури «розривати на шматки» та «дійти апогею», про які йдеться у матеріалі українського оглядача Служби моніторингу ВВС Андрія Кондратьєва «Сплячий гігант», представлені фразеологічними зворотами відповідно «знищити» та «досягнути вершини».

У матеріалі, що містить рекламу американського видання *The Seattle Times* під назвою *The iPhone 12 Pro future-proofs with 5G and impressive photography chops*, виробники нового iPhone 12 Pro стверджують, що їхні конкуренти, компанії Google та Samsung, *still go the cooler route* (йдуть прохолоднішим шляхом) щодо темпів розвитку продукції, використовуючи вербальну імплікатуру, виражену фразеологічним висловом, яка означає, що продукція конкурентів знаходиться ще у стадії розвитку.

В опрацьованих матеріалах англomовної публіцистики ми виявили також препозиційний тип морфологічної класифікації імплікатури: *Experts in the UK on the government's advisory body Nervtag, say that now have high confidence that B117 is more transmissible than original. But, importantly, they have no evidence at the moment that it makes people sicker* 2020 wasn't all bad: Here are 8 small but great things that happened in Seattle та *Vaccines are here, bringing hope of the pandemic's end. But even when you get your dose, it won't mean an immediate return to life as you knew it.* Імплікатура тут представлена за допомогою сполучника *but (але)*. Без нього ці речення втрачають імпліцитний зміст, який від самого початку вкладався мовцем у зміст висловлювання. І водночас утрачається логіка між висловлюваннями, оскільки вони перечать одне одному, відповідно, тут сполучник *but (але)* формує імплікатуру контрасту: на зразок у першому реченні першого прикладу існує загроза більшої передачі нової хвороби, у другому ж заперечується факт загрози, оскільки ще немає доказів цього. Мусимо сказати, що це явище є досить поширеним як у публіцистиці, так і в усному мовленні.

До змішаного типу імплікатур відносимо висловлювання *«сплячий гігант, що заворушився»* на позначення американського народу в опрацьованій нами статті українського оглядача Служби моніторингу ВВС Андрія Кондратьєва, який охарактеризував статтю британської газети *The Guardian* та вислів *Things are never quite as bad as pessimists say and never quite as good as optimists hope* з інтерв'ю з Яном Мак'єваном. Імпліцитні вислови однакової значущості виражені прикметником, іменником та дієсловом.

Кожен текст, розміщений у газетній публіцистиці, має на меті зацікавити читача, втримати його увагу та вплинути на його думку. Автори публікацій навмисно чи випадково використовують імплікатуру для того, щоб стисло, але інтригуюче повідомити ту чи ту інформацію, викликати інтерес до публікації, ненав'язливо переконати читача емоційними засобами її передачі та іноді певною мірою «маніпулювати» суспільною думкою.

Під час дослідження ми виявили, що функціональні характеристики імплікатури в англomовній публіцистиці досить різноманітні й характеризуються переважно емоційно-експресивною, інформаційною та маніпулятивною функціями. Якщо інформативна функція імплікатури передбачає власне повідомлення інформації з використанням засобів імпліцитності, то емоційно-експресивна функція імплікатури виражає власний емоційний стан мовця. Маніпулятивна функція передбачає використання особливостей мови з метою прихованого впливу на адресата у потрібному для мовця напрямі.

На основі опрацьованого матеріалу, а саме 50 газетних публікацій найпопулярніших англомовних видань, що були взяті за основу нашої наукової розвідки, ми зосередили увагу на десятиох із них, виявили близько сотні прикладів імплікатур, описали двадцять п'ять, на нашу думку, найцікавіших.

У цьому науковому дослідженні емоційно-експресивна функція імплікатур становить близько 52% (13 імплікатур: *to thank for cancelled Christmases, the dark side of Harry and Meghan's fairy-tale escape, the racist British press, the suffocating rituals, family dysfunction* та ін.); 40% з усього описаного нами матеріалу – інформаційна імплікатура (10 імплікатур: *Things are never quite as bad as pessimists say and never quite as good as optimists hope; 2020 wasn't all bad: Here are 8 small but great things that happened in Seattle* та ін.); маніпулятивна функція становить 10% (2 імпліцитні одиниці: *Vaccines are here, bringing hope of the pandemic's end. But even when you get your dose, it won't mean an immediate return to life as you knew it* та *Experts in the UK on the government's advisory body NERVTAG, say that now have high confidence that B.1.1.7 is more transmissible than original. But, importantly, they have no evidence at the moment that it makes people sicker*).

Як підсумок, вивчення функціональних характеристик імплікатур у текстах газетних повідомлень переконує у тому, що вони виступають засобом виразності та емоційної забарвленості, що, своєю чергою, сприяє підвищенню інтересу читачів до публікації.

Висновки. Хоча проблема імпліцитності цікавить багатьох науковців, систематизація та класифікація перебувають у процесі свого формування. Імплікатура проявляється на рівні слова, мови та мовлення. Вплив імпліцитних висловлювань на здатність розуміти їх значення впливає безпосередньо з контексту.

Найуживанішими типами імплікатур в англомовній публіцистиці є оксиморонна, гіперболічна, метонімічна, евфемістична, антифразисна та метафорична. Вони розширюють інформацію засобами контексту, урізноманітнюють її та з'являються за навмисного порушення правил спілкування.

Зафіксовано випадки порушень здебільшого максими Якості принципу Кооперації Г.П. Грайса, значно рідше трапляються порушення максими Способу й Кількості та загалом не виявлено порушень максими Релевантності, відповідно до якої автори не мають відволікатися від теми розмови.

З опрацьованих матеріалів англомовної публіцистики виявлено, що найбільше імпліцитність виражена поєднанням іменників, прикметників, дієслів, та виділено чотири основних типи морфологічної класифікації імплікатури: іменний тип, до якого входять імплікації, виражені іменниками, прикметникам, числівниками та займенниками; вербальний (дієслівний) тип імплікації, який містить у собі дієслова, прислівники, дієприкметники та дієприслівники, а також герундій та модальні дієслова; препозиційний тип, представлений службовими частинами мови: прийменниками, сполучниками, часткою, артиклями, та змішаний тип імплікатур. Іменники в імпліцитних сполуках як назви

предметів та явищ переважають у будь-якій мові. Застосування прикметників урізноманітнює мовлення та розширює ознаки предметів. Відсутність ускладнених дієприкметникових, дієприслівникових конструкцій робить контекст зрозумілим та легким для сприйняття. Уміле й доцільне поєднання частин мови у висловлюванні привертає та утримує увагу читачів.

Прихований зміст здатен зробити більший вплив на суспільну думку засобами його вираження, ніж його відсутність узагалі. Наявність імплікатури в друкованих виданнях додає більшої інтриги читачам, сприяє підвищенню інтересу до матеріалу. Вивчення імплікатури в текстах газетних повідомлень переконує, що вони виступають засобом виразності, емоційної забарвленості та підвищення інтересу читача до публікації.

Перспективу подальших розвідок убачаємо в дослідженні мовних засобів вираження імплікатур за морфологічними характеристиками не лише в англomовній публіцистиці, а й в англomовних художніх текстах.

ЛІТЕРАТУРА

- Гольцова М.** Типологія імплікатур в англійській та українській мовах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія «Мовознавство»*. 2017. Вип. 2(28). С. 18–22.
- Добровольська М.Б.** Поняття імпліцитності та імпліцитної оцінки в лінгвістиці. *Львівський філологічний часопис*. 2019. № 5. С. 1–5.
- Ерліхман А.М.** Типологія імпліцитності. *Наукові записки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Серія «Філологічна»*. 2010. С. 106.
- Иванкова И.В.** Метафора как средство выражения имплицитной оценки в языке философии. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. 2016. № 6(60). Ч. 3. С. 93–95.
- Купрієнко Ю.В., Мірущенко Ю.В.** Лексичні труднощі перекладу англomовних газетних заголовків українською мовою. *Studia Philologica*. 2018. Вип. 2. С. 226–230.
- Малова Н.Е.** Лингвокогнитивные категории «Имплицитность» и «Подтекст». *Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 2: Филология и искусствоведение*. 2012. № 2. С. 211–214.
- Маслюк М.Г.** Виокремлення типів імплікатур в українській та англійській мовах. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2014. II(7). Is. 34. URL: https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/maslyuk_m_the_education_of_the_implicature_types_in_the_ukrainian_and_english_languages.pdf (дата звернення: 17.06.2021).
- Никитин М.В.** Основы лингвистической теории значения : учебное пособие. Москва : Высшая школа, 1988. 168 с.
- Приходько Г.І.** Способи вираження оцінки в сучасній англійській мові : монографія. Запоріжжя : ЗДУ, 2001. 362 с.
- Ситдикова Ф.Б.** О способах проявления имплицитных структур в языке (на материале татарского языка). *Язык и методика его преподавания* : сборник трудов IV Республиканской научно-практической конф., 19 июня, 2002 г. Казань : КГУ, 2002. С. 61–64.

- Фатхулова Д.Р.** Характеристика внутритекстовых связей. *Вестник Челябинского государственного университета. Серия «Филология. Искусствоведение»*. 2007. № 20. Вып. 16. С. 143–148.
- Bach K.** The Myth of conventional implicature. *Linguistics and Philosophy*. 1999. № 22. P. 327–366.
- Grice H.P.** Further Notes on Logic and Conversation. *Studies in the Way of Words*. Cambridge (Mass.), L. : Harvard Univ. Press, 1991. P. 41–57.
- Grice H.P.** Logic and Conversation. *Studies in the Way of Words*. Cambridge (Mass.), L. : Harvard Univ. Press, 1991. P. 26–27.
- Karttunen L.** Simple and Phrasal implicatives. *First Joint Conference on Lexical and Computational Semantics (*SEM) (Montreal, Canada, June 7–8, 2012)*. Montreal, 2012. Vol. 1. P. 124–131.
- Keller R.** Rationalität, Relevanz und Kooperation // Liedtke F. (Hg.) Implikaturen. Grammatische und pragmatische Analysen. Tübingen : Niemeyer, 1995. S. 5–18.
- Kripke S.** Presupposition and Anaphora: Remarks on the Formulation of the Projection Problem. *Pragmatics II: Critical Concepts in Linguistics* / ed. by Asa Kasher. London, New York : Routledge, 2012. Vol. II. 234 p.
- Levinson S.C.** Presumptive Meanings: The Theory of Generalized Conversational Implicature. Cambridge (Mass.) : MIT Press, 2000. 480 p.
- Potts Ch.** Conventional implicatures, a distinguished class of meanings. *The Oxford Handbook of Linguistic Interfaces* / ed. By F. Ramchand, Ch. Reiss. Oxford : Oxford University Press, 2007. P. 475–501.
- Roberts C.** Only, Presupposition and Implicature. *Pragmatics II: Critical Concepts in Linguistics* / ed. by Asa Kasher. London, New York : Routledge, 2012. Vol. II. P. 169–221.
- Rolf E.** Sagen and Meanen: Paul Grices Theorie der Konversationsimplikaturen / E. Rolf. Opladen : Westdt. Ver.1, 1994. 269 p.

REFERENCES

- Holtsova, M.** (2017). Typolohiia implikatur v anhliiskii ta ukrainskii movakh [Typology of Implications in English and Ukrainian]. In *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya Movozaivstvo*. (Issue 2 (28), (pp. 18-22) [in Ukrainian].
- Dobrovolska, M.B.** (2019). Poniattia implitsynosti ta implitsynoi otsinky v lnhvistytsi [The Concept of Implicitness and Implicit Evaluation in Linguistics]. In *Naukovyi zhurnal Lvivskoho derzhavnoho universytetu BZhD «Lvivskiy filolohichniy chasopys»*. (Issue 5), (pp. 1-5) [in Ukrainian].
- Erlikhman, A.M.** (2010). Typolohiia implitsynosti [Typology of Implicitness]. In *Naukovi zapysky Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylya Stefanyka. Seriya "Filolohichna"*. (p. 106) [in Ukrainian].
- Yvankova, Y.V.** (2016). Metafora kak sredstvo vyrazheniya ymplytsynoi otsenky v yazyke fylosofyy [Metaphor as a Means of Expressing Implicit Evaluation in the Language of Philosophy]. In *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki* (Vols. 1-3; Vol. 3), (Issue 6 (60), (pp. 93-95). Tambov : Hramota [in Russian].
- Kupriienko, Yu.V., Mirushchenko, Yu.V.** (2018). Leksychni trudnoshchi perekladu anhloimovnykh hazetnykh zaholovkiv ukrainskoiu movoiu [Lexical Difficulties in Translating English Newspaper Headlines into Ukrainian]. In *Studia Philologica : zbirnyk studentskykh naukovykh prats*. (Issue 2), (pp. 226-230) [in Ukrainian].

- Malova, N.E.** (2012) Lihvokognitivnye kategorii «implitsytnost» i «podtekst» [Linguo-cognitive Categories “Implicitness” and “Subtext”]. In *Vestnik Adygeiskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya 2: Filologiya i iskusstvovedenie*. (Issue 2), (pp. 211-214) [in Russian].
- Masliuk, M.H.** (2014). Vyokremlelnia typiv implikatur v ukrainskii ta anhliiskii movakh [Allocation of Types of Implication in Ukrainian and English]. In *Science and Education a New Dimension. Philology, II (7)*. (Issue 34), (pp. 67-70). Retrieved June 17, 2021 from https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/maslyuk_m_the_education_of_the_implicature_types_in_the_ukrainian_and_english_languages.pdf [in Ukrainian].
- Nikitin, M.V.** (1988). *Osnovy lingvisticheskoi teorii znacheniiia : uchebnoye posobie [Foundations of Linguistic Theory of Meaning]*. Moscow : Vysshiaia shkola [in Russian].
- Prykhodko, H.I.** (2001). *Sposoby vyrazhennia otsinky v suchasnoi anhliiskii movi : monohrafiia [Ways of Expressing Evaluation in Modern English]*. Zaporizhzhia : ZDU [in Ukrainian].
- Sitdikova, F.B.** (2002). O sposobakh proiavlennia implitsytnykh struktur v yazyke (na materiale tatarskogo yazyka) [On the Ways of Manifestation of Implicit Structures in the Language (Based on the Material of the Tatar language)]. In *Yazyk i metodika ego prepodavaniia: sbornik trudov IV Respublikanskoii nauchno-prakticheskoi konferencyi, 19 iunია, 2002 g.* Kazan : KHU. (pp. 61-64) [in Russian].
- Fatkhulova, D.R.** (2007). Kharakteristika vnutritextovykh sviazei [Characteristics of relations inside the text]. In *Vestnyk Cheliabynskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya: Filologiya. Iskusstvovedenie*, 20, (Issue 16), (pp. 143-148) [in Russian].
- Bach K.** The Myth of conventional implicature. *Linguistics and Philosophy*. 1999. No. 22. P. 327-366.
- Grice H.P.** Futher Notes on Logic and Conversation. *Studies in the Way of Words*. Cambridge (Mass.), L. : Harvard Univ. Press, 1991. P. 41-57.
- Grice H.P.** Logic and Conversation. *Studies in the Way of Words*. Cambridge (Mass.), L. : Harvard Univ. Press, 1991. P. 26-27.
- Karttunen L.** Simple and Phrasal implicatives. *First Joint Conference on Lexical and Computational Semantics (*SEM) (Montreal, Canada, June 7–8, 2012)*. Montreal, 2012. Vol. 1. P. 124-131.
- Keller R.** Rationalität, Relevanz und Kooperation // Liedtke F. (Hg.) *Implikaturen. Grammatische und pragmatische Analysen*. Tübingen : Niemeyer, 1995. S. 5-18.
- Kripke S.** Presupposition and Anaphora: Remarks on the Formulation of the Projection Problem. *Pragmatics II: Critical Concepts in Linguistics* / ed. by Asa Kasher. London, New York : Routledge, 2012. Vol. II. 234 p.
- Levinson S.C.** *Presumptive Meanings: The Theory of Generalized Conversational Implicature*. Cambridge (Mass.) : MIT Press, 2000. 480 p.
- Potts Ch.** Conventional implicatures, a distinguished class of meanings. *The Oxford Handbook of Linguistic Interfaces* / ed. By F. Ramchand, Ch. Reiss. Oxford : Oxford University Press, 2007. P. 475-501.
- Roberts C.** Only, Presupposition and Implicature. *Pragmatics II: Critical Concepts in Linguistics* / ed. by Asa Kasher. London, New York : Routledge, 2012. Vol. II. P. 169-221.
- Rolf E.** *Sagen and Meanen: Paul Grices Theorie der Konversationsimplikaturen* / E. Rolf. Opladen : Westdt. Ver.1, 1994. 269 p.